

Előfizetési ár:

Egy évre 12 kor.

Fél évre 6 kor.

Negyed évre 3 kor.

Egyes szám 24 fill.

HONTI LAPOK

Nyílttér sora 40 fill

Hivatalos
s magánhirdetések
árszabas szerint.Főbbizéri hirdetés-
nél árengedmény.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
IPOLYSÁGON.Felelős szerkesztő:
HALÁSZ FERENC.Főmunkatárs:
HONTI HENRIK.Megjelen
szombaton reggel.

Közgazdasági bajaink.

Irta: *Thék Endre.*

Budapest, szept. 12.

Azon szárnyaló szomorú hír, melyet a *Honti Lapok* múlt száma megpendít a megyénk sorsából eredőleg, elszomorító. Azonban ha megyénk összességét figyelemmel kísérik munkásságuk terén, azt kell tapasztalnunk, hogy *épen mi hontmegyeiek juttatjuk oda az ország legszebb és legerősebb fekvő megyéjét a beolvasztáshoz. Mert maradiságunk* folytán nem kibővítés, nem kulturális fejlődés vár reánk, hanem az osztozkodás. Századokon át fentartott önkormányzatunk megadta annak lehetőségét, hogy az elsők között lehetnénk és pedig azok között, akiket a jólét fejleményének minden haladása körülvesz.

A régi *Hontvármegye* ipar, kereskedelemében a korhoz mérten erős és hatalmas volt s ha területét vesszük s talajának termő képességét, nemkülönben népességét, állítani lehet, hogy az elsők között volt az országban, mit bizonyítanak régi építkezései, bevett uri szokásai stb. megyénknek.

Hontvármegye mintegy *teremtve van az iparok egész sorozatának befogadására* azon csodás előnyös fekvésénél fogva, amely az *Ipoly völgyének* a Dunához való betorkolásával egy-egy részét, másrészt a korponai vasút kiépítésével újabb kereskedelmi utakat nyithatna meg megyénk fejlődési útjában, hogy a kor követelte irányban céltudatosan fejlődessen.

Az alapvető munka tényleg hibás volt, midőn nem az *ipolyvölgyi* vasút épített ki Szobnak, hanem azon hátráltató vasút, a csata-párkányánai, mely ma is útjában van azon fejlődésnek, amely nélkül megyénk soha oda nem emelkedhetik, hova jutnia életkérdés. Mert a megyének az a része, amely a vizutak legfőbbikéhez közel esik: a Dunához, elejtetett, hol a kerti gazdálkodás fejlesztése milliók és milliókig fokozható lehetne ügyes irányítással. Ez a megélhetés legbiztosabb alapja, melynek éltető erőforrását azon utirányok adnák meg oly

megyének, mint *Hont*, ha törekszik a természetadta legolcsóbb, legrövidebb és leggyorsabb utakat kihasználni. Azok, akik a haladás ezen alapvető tényezőit mellőzik, nem számíthatnak az életképesség azon fejlődésére, amely őket beilleszti a haladás azon forgalmába, hogy jogot érezhessenek a figyelembe vételre állam és társadalom által.

Megyénk közforgalmát szolgáló fővasutunk csak annyiban jobb a közlekedés lebonyolítása körül, hogy rossz időben kényelmesebb rajta utazni a nyitott kocsinál. Azonban az elvitázhatatlan tény, hogy akinek megyénkben a székvárosban dolga van, avagy a világ főbb vonalait gyorsan akarja elérni, az ma is azon közlekedési eszközöket használja, mint századokkal ezelőtt, tehát kocsin, mert a fővasutja megyénknek 25-30 kilométer gyorsasággal közlekedik kerülő uton, míg a magán kocsik 30 kilométerrel s ha ezt, amit mindenki tud, figyelembe vesszük, akkor lehetetlen azt be nem látni, hogy nálunk a kor követelte tényezők legelemibb tényezője is hibázik.

Megyei uraink azon hangoztatása, hogy szegény a megye nagy arányú reformok életbe léptetésére, az lehetséges. Azonban a semmittevés folytán nemcsak nem leszünk gazdagabbak, de ellenkezőleg, s ha azt akarjuk, hogy *Hontvármegye* kicsi, de hatalmas legyen a szellemi erők kiapadhatatlan forrásainak igénybevételével, akkor nem szabad visszariadni attól sem, hogy a haladás útjában álló akadály elgördíttessék s így emeltyűjéhez mindannyian adjuk teljes erőnket s ha ez nem elég, akkor igénybe kell venni azon forrásokat, mely másokat nagygyá tett, a hitelt, ha kell 50—100 évre terjedőleg, hogy tespedés szülte hátrányunk pótoljuk a jövő előnyére. Ezt tenni kell ma, mert holnap késő lehet. Az, aki a jelent elmulasztja, annak csak hiányos jövője lehet kiszámíthatatlan időkre, különösen ott, hol százazrek jólétéről van szó. A nemzeti kormány elég erős, azonban az is tulbaldog, ha békében hagyják. *Kérésekkel nekünk hontmegyeieknek nem kéni, de követelni kell teljes*

akaratumk egybevetésével s ha a *nemzeti kormány* helyzetünk tisztaságát látja az egyéni céloktól menten, *el nem zárkozhatik*, mert életerősek vagyunk, s ha ezt beigazolni tudjuk, ki mer rólunk, nélkülünk beolvasztásról beszélni akkor, midőn *Hontvármegye* fejleményét a kor követelte utirányban fejlesztjük a nemzet azon igaz munkásaival, kiknek lelki szemei előtt államiságuk függetlensége és boldogsága lebeg.

Azonban a meddő politizálás üres szalma cséplés s ezt akkorra kell hagyni, midőn már telt buzakalásaink nem teremhetnek a megye talaján, mitől Isten óvja megyénk és az országot is. Mert megyénk nem a más megyéhez való csatolását várja, hanem törekedni kell a legelső között helyét betölteni az ország és önön érdeke végett.

A magam részéről tudom és tudásom adja meg azon hitem rendíthetlenségét, hogyha válllvetve dolgozunk megyénk közgazdaságának minden ágazatai fokozásán, akkor a boldogulás el nem maradhat azon hatalmi erővel egyetemben, mely megyénket a legnagyobbak mellett megilleti s így én nem félnék soha *Hontvármegye* eltörlésétől. Mert az akarat-erőben rejltő tény, ha egyesül a szeretet szülte ragaszkodással, csodát művelhet különösen akkor, ha éltető eleme a tudás adta számitással egyesül. S mert ennek minden kelléke megvan és a jövő távlata előttünk feltárva, habozástól menten lehetne haladni előre, ha erőnk egyesítjük, melyhez a delelő idő elérkezett, amikor nem a vészharangot kell meghuzni, hanem azt, hogy új erőt mérítsen mindenki a hátra levő idő kihasználásához, mert közelg a sötétség, s ettől félttem megyénket.

Vármegyénk háztartása.

Vármegyénk háztartási alapjának 1908. évi költségvetését az állandó választmány szeptember 10-én tartott ülésében letárgyalta. Most a számadásokat szeptember 25-ig a kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségénél közszemlére tették, a mire a közönség az őszi közgyűlésig írásban adhatja be észrevételeit

Őszi közgyűlés.

Vármegyénk törvényhatósági bizottsága szeptember hó 26-án tartja rendes őszi közgyűlését.

„Hontvármegye eltörlése.“

E cím alatt felvetett következő körkérdésünkre:

1. Mit tart azon állítólagos tervről, hogy Hontvármegye Barsmegyével egyesíttessék?

2. Jóllehet a Honti Lapok erre vonatkozó közleményét a kormány két felhivatalosa nyomban megcáfolta, nem tartaná-e szükségesnek, hogy törvényhatóságunk ily tervnek csak lehetősége ellen is valamelyes formában állást foglaljon? folytatólag alábbi válaszokat vettük:

Nedeczky Pál:

1. Ez az állítólagos terv csak terv marad annak agyában, a ki bizonyára részben féreértésből is napirendre hozta. Valóságga, egybevetve az összes ellenező körülményeket és tényleges állapotokat, melyeket haszon nélkül való fölforgatása kinek sem állhat érdekében, soha sem lesz. A tvtatóságok kikerekítése, részben az Alföldön kiváló géopontoknak önálló tvtatóságokká való szervezése oly tervek mind, melyek csak őszinte örömmel fogunk üdvözölni mindanyian, ha tényleg megvalósulnak.

Könnyen lehetséges, hogy ezen dologról szárnyra vett hírek téveszthették meg a Hontvármegye eltörléséről szóló hirszerzőjét.

2. A törvényhatóság nem fogná fel helyesen föladatát, ha szélmalom ellen inditana, bármily jó célzattal is, akciót.

Somogyi Albert:

1. Teljes lehetetlenségnek s kizártnak tartom, hogy akár a mostani, akár a jövőendő kormányok oly eszmével foglalkozzanak, hogy egy vármegyét mely hosszú századok, óta főnáll, sok századok viharján keresztül derekasan megállta helyét, minden ok nélkül feloszlassanak. Sokkal több teendője van országunkban a kormányoknak nemzeti, nemzetgazdasági, szociális téren s egyéb téren, minthogy még olyasmivel, mint egy vármegye fölölzetése elhozakodnának.

2. Minden akció kezdeményezését ez ügyben fölöszlegesnek tartok, legföljebb utána lehetne járni, honnét keletkezhetett ezen kőszá hír s csak ha legesekélyebb komoly alapja volna a dolognak — amit azonban kizártnak tartok — akkor lehetne tanácskoznunk a dolog fölöl. Üres mendemondákkal komoly ember azonban nem foglalkozhatik.

Árpád emlékezete,

Haldának ezredik évfordulója alkalmából a F. M. K. E. e hó 12-ikén Nyitrán tartott jubiláris közgyűlésen elmondotta:

Czobor László.

Szines képnek körvonalai bontakoznak ki ez ünnepi órában lelki szemeim előtt.

A Kárpátok hegyláncából délceg lovasok mozgó keretében milliányi nép ereszkedik le — sűrű tömegben.

Szikár, barna nép, a tett bátorságával szivében.

A csodás menetet fegyverviselők nyitják meg — apró lovaikon. Mőgőjük sorakoznak hozzá tartozók: asszonyok, gyermek-csoportok; és szolgák — lábas jószágot hajtva.

Ember — ember hátán tolong előre. Látni kívánják ez ígélet földjét, melynek haldus vizeiről, legelőben — vadban bővelkedő berkeiről Etelközben — a megpihenés csendes óráiban egymásnak csodákat regéltek.

És miként a méheraj ül, ha utjában alkalmas helyet talál, azonképen tőn a puszták népe is, midőn Munkácsnál pihe-nőre tért.

A nép, mely ekkép táborba szállott, a turáni faj egyik ágát képezi, és az egész magyar nemzetet egyesíti magába.

A magyar nemzet bölesője egykor Ázsia bensejében ringott, ismeretlen tájon. Melytől megválva, a Kaspi tenger mentén keres — de nem talál — új hazát magának.

A vándorlás őszöne erőt vesz rajtuk itt is. Elhagyják lakhelyüket, és a Don mellett huzódnak meg, melynek termő vidékén ember, állat egyaránt bő eledelt talál.

Ámde a népnek nincsen maradása. Felszedi sátrait, utnak indul; és miután a Fekete tenger mellett jobb helyet talál — ott letelepszik, és ősi szokásai szerint nyomban be is rendezkedik.

A nép szokásai nem változtak meg e helyen sem.

Napjaik pásztorkodásban telnek el. Közben vadásznak, és napjaik unalmát halázzattal üzik el.

Legkivesebb foglalkozásuk azonban a harc volt, mely vitézi tetteket váltott ki belőlük.

Erkölese is maradt a régi.

Adott szavukat megtartják; esküjükhöz holtig hűek maradnak.

Egynejeségben élnek, — és a családi élet tisztaságára gondot fordítanak.

Fegyelmet tartanak a harcban, és a közéletbe — törzsi beosztás szerint illeszkednek bele.

„Férfiakban bővelkedő ez a nemzet — mondja böles Leó — nemsokat törődve élvezettel és kényelemmel; csak arra törekszik, hogy vitézül viselkedjék ellenségeivel szemben.“

Etelköz moecaras vidéke azonban nem bizonyult alkalmasnak a letelepedésre. Elhátározták tehát, hogy távoznak onnét, és felkeresik azt a helyet, melyen az apáról fiura szállt hagyomány szerint Attila öröksége van.

A vállalkozás nagy volt és merész.

Érezték ennek súlyát a törzsök fejei is: akik, mielőtt utra keltek volna tanácsot üttek, abban tervet készítettek, a mely szerint eljárni fognak.

Aztán szerződést kötöttek, s annak foglalatjában a fejedelmi hatalom és méltóság jogait Árpád nemzetségére ruházták rá.

Végül megfogadták, hogy önállók maradnak, és idegen hatalomnak magukat alá nem vetik.

Midőn a honfoglalást a magyar nemzet megkezdette, sokféle nép lakta azt a földet, melyet ma hazánknak nevezünk.

Tul a Dunán a frankok, a Duna-Tisza közén a bolgárok parancsoltak. Hazánk északnyugati része Nyitrával Szvatopluk hűbér tartománya volt, és Nagymorva országhoz tartozott. Egyebütt kőbor gepidák és szláv törzsek barangoltak: államot alkotni azonban közülök egyik sem tudott.

Erre a gondviselés a magyar nemzetet hívta meg.

A viszonyok ezen kedvező alakulását felhasználva, a magyar nemzet fegyvert fogott. És miután Árpád fegyverének a szerencse kedvezett, Attila öröksége a magyarok kezére jutott.

A fegyverzaj elnémult, a honfoglalás befejeztetett.

Akik önként meghódoltak, azokat a magyar nemzet testvérül fogadta. A kik ellenszegültek, azok rabláncra verettek, és szolgaságba taszítottak.

És miután kalandos becsapásaikkal, miket Európa hatalmas nemzetei ellen diadalmasan folytattak, felhagytak, a kaland szomját az eke szeretete váltotta fel.

A férfiu, ki nemzetét az ígélet földjére vezette, és a hontalan népet a hazával megajándékozta — Árpád fejedelem volt.

Midőn Árpádot Etelközben fejedelemmé választották, és az állami rendet ekkép intézményesen biztosították, — vezérüknek a nemzet fiai megfogadták, hogy „a hova szerencséd vezet, mi követni fogunk.“

És Árpád bizalomra méltó volt valóban;

Sirolin

Emeli az étvágyat és a tevélyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, neuritik, számar-köhöges, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche“

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárakban. — Ára Svájcban 4.— koron.

mert mint hadvezér, és népe kormányzója, egykép kitűnt kortársai közül.

A ki a törzsekre szaggatott, szabadság szerető népet képes volt a fegyelem korlátai közt megtartani, annak nagy erkölcsi fölnyenyel kellett rendelkeznie; a minthogy Árpád a fejedelmi méltóságot valóban nem köszönhetette másnak, mint tulajdonai kiválóságának.

Nemzetének hazát szerzett ő, — fegyvere hódító erejével; rendezte a közviszonyokat, — bölcs kormányzati intézkedéseivel, és biztosította a békét, — összeköttetései által, miket a szomszéd fejedelmekkel fentartott.

Árpádot a történelem a kiváló fejedelmek sorába emelte; nemzete pedig atyját tiszteli benne, és emlékének hálát szívében őrzi.

Reánk szállott a föld, „gyermek reményeinksbánatunk tanyája,“ — és reánk szállott „Árpád nevének varázsa, mely biztató reményünk örök forrása marad.“

Egy ezer évnek viharai vonultak el felettünk. És ezer évnek tanulságaival lett gazdagabb a mi nemzetünk!

Multunk szüntelen küzdelem volt a létért, és e küzdelemben megvédtünk mindenkit, csak önmagunkat nem.

Német, török, tatár hadak rontottak reánk, és fenyegettek végveszéllyel minket.

Ádáz testvérharc sem kímélte ritkult sorainkat.

Isten nagy jósága, hogy még létezzünk! Áll a terebélyes tölgy s ime „annyi balsors, s oly sok viszály után él e nemzet e hazán.“

A magyarok fegyverrel szereztek e hazát, és bölcsességgel tartották azt meg.

És ime, most ránk — késő unokákra — hárul a köteletség, megvédeni a hazát és reá hagyni utódainkra esoríthatlanul.

Nagy gond, nagy feladat! Terhét gyenge vállaink bírják-e?

Mert vészfelhők tornyosulnak ismét hazánk egén!

Gond, baj mindenütt!

Valjon néven nevezzem-e?

A vándorlás ösztöne kiujult, és erőt vesz népünk szívében. Vándorbothoz nyul a nép, és messze idegenben új hazát keres magának.

A nemzet gerince — Werbőczy népe — sorvad és pusztul.

Az ősi ház tornácairól idegen szó hallik. A sasok helyén fészket a denevér rak.

Az urak intő szavára daccal felel a nép; és idegen bálványokat állít — a régiek helyébe.

Nemzetrontó irányzatok magját hinti széjjel a számító rosszakarat; és esübs szavával megmetyeljezi jó népünk szívet.

A régi helyébe új erkölcsöt erőszakol reánk — a hazátlan idegen.

Hazánk földjén aknákat rakni próbál a bujkáló honárulás.

Mondjam-e tovább?

A mások nyelvén szívesen beszélünk, a mi nyelvünk mellőzését tüjük.

Erdély bérci egykor visszhangozták a magyar dal szép melódiáit. És ma ott — halk suttogásban vész el a számban megfogyatkozott magyarság szava.

Nyitra alja, Sáros egykor szinmagyar volt, — ma nem az.

Ha nem jól mennek dolgaink, magunkra vessünk.

Kényelemszerető lett a magyar és közömbös.

Kitartás nem erényünk, — pártoskodás ősi bűnünk. Tette csak akkor buzdulunk, ha veszélyben a haza.

Ámde elég — nem panaszlom tovább.

A veszély órája ütött. Ébredjünk hát intő szavára, és egyesítsük nemzeti erőinket, mert tette van most szükség — és nem zokszóra.

Álljunk hát össze és tegyünk!

Ne kívánjuk a másét, hanem védjük meg azt, a mi a mienk, Árpád apánk gazdag örökségét: nemzeti nyelvünket, szép hazánkat és ősi erkölcsünket. Álljunk össze mindnyájan és szolgáljuk a nemzeti ideált szívünk lángoló szerelmével jó — és bal sorsban egyaránt, — és vessük szívünkbe, hogy „a mely nemzet az ő egyéniségét érvényesíteni nem tudja, annak ninesen maradása a népek sorában.“

Méltó akarsz-e maradni Árpád országára, én nemzetem?

Állj össze, tégy, küzdj s bizva bizzál, s az Isten is megsegít!

S ha Isten velünk, — ki ellenünk!

Felső iparos iskola Ipolyságon.

A mai nehéz pénzügyi, társadalmi és politikai küzdelemben van egy igen fontos és komoly kérdés; ez a kis ipar kérdése. Ezen kérdés megoldása ma a legkomolyabb nemzetgazdasági feladat és úgy a kormány, valamint az összes politikai pártok, pénzügyi körök és államferfiaink figyelmét magára vonja.

A napokban Pécsen megtartott iparos kongresszuson különösen kivehető volt, hogy a kis ipar hazánkban napról-napra erősen hanyatlik és ezt statisztikai adatokkal is lebizonyította Szerényi államtitkár, a mennyiben 467 298 önálló kisipari vállalatból már csak 310 025 létezik és annak 46.42 százaléka olyan, a mely már semmiféle segéd személyzettel nem dolgozik; 166 273 olyan, melynek mindössze csak 105 984 inasa van, minden 100 műhelyre esik 22 inas, tehát ne esodálkozzunk azon, ha a kis iparosoknál a kívándorlás nagy arányokat ölt, mint legutóbb is Krassó-Szörényből ez évben 300-an, Temes megyéből 1000-en, Torontálmegyéből 2714-en és és Temesvárról 379-en vándoroltak ki Amerikába.

Nélünk — sajnos — mindenki latáiner pályára adja gyermekét és ha ez nem jár sikerrel, úgy protekció segítségével hivatalt szerez neki, mely biztos fizetéssel és nyugdíjjal jár, onnan van aztán az, hogy mindenütt, így Ipolyságon is, az ember ügyvédet, orvost, és mernököt könnyebben kap, mint egy jó iparost.

Természetes oka ez annak, hogy iparunk mostanáig sem tudott oly fejlődési fokot elérni, a minőt elérnie kellett volna, pedig népünk ma már elvárja, — hogy a jólétét fejlesszük, a mihez nálunk feltétlenül szükséges, hogy az ipar a mezőgaz-

dasággal karöltve haladjon, mert a nép csak ott tud boldogulást találni, — mint az Németországban is van — a hol a mezőgazdaság is kezd iparszerűen termelni.

A lapokból tudjuk, hogy az országgyűlés 300 milliót szavazott meg iparpártolásra, még pedig új létesítendő gyárak segítségére és kezdő kis iparosoknak adandó gépek és szerszámokra.

Ezen összegből a mindig mostoha elbánásban részesülő Hontvármegyénk is, — melynek 114 359 lakosához képest egy millió 215 385 koronát kellett volna kapnia nem kapott egy fillért sem.

Mikor e sérelmünket itt ujlag szóvá tesszük, igen könnyen lehetne ezt orvosolni azzal, ha ipar iskolát állítana a kormány Ipolyságon.

Magyarországon 25 ipar iskola van. Ezt az államtitkár maga is keveselte és tervbe vette azok szaporítását, mivel azok oszlopi a magyar ipar fejlesztésének — úgy mond.

Egy pár nappal e kijelentése előtt egy polgárunknak, — ki Ipolyságon egy új ipart — Csehország példájára — ipariskolával összekapcsolva akart volna meghonosítani és statisztikai adatokkal igazolta, hogy ily árut évente milliókra m. n. ö. összegben hoznak be hozzánk, és ahhoz 3—4 éven át évi 4—5 ezer korona seglyt kért a szükséges külföldi tanerő fizetésére, ha az ipariskolában az ott készütek ellenértékéül köteles lett volna vármegyénk-ből 10/2 gyermeket évente ingyen kitanítani, a kereskedelmi miniszter a következő indokkal utasította őt el: „hogy iparoktatási intézetnek célja csak ott lehet, a hol valamely már létező iparág szolgálalába állhat, ott azonban, a hol ipar egyáltalában nines, azt magával a létesítendő tervezett iskolával megteremteni nem lehet.“

Ezek után ne esodálkozzunk, ha Hontnak ipara nines és még sok ideig nem is lehet!

Az ipariskolákban ez idén annyi a jelentkező, hogy az ipariskolák számát sürgösen szaporítani kell.

Jó volna, ha mielőtt más megelőz, a vármegye, Ipolyság város a vármegyei orsz. képviselőkkel együtt hozzá látanak és a minisztert rábírják arra, hogy Ipolyság legalább egy felső kereskedelmi iskolát kapjon és ha már iparunk nines, legyen legalább iskolánk. Hatha megteremtené ez az ipart is idővel!

Vármegyénk az elmúlt időben kivette részt a nemzeti küzdelemből, de erről a koalíció se feledkezzen meg, és adjon ennek a mostoha Ipolyság ak egy felső ipariskolát és tegye lehetővé az iparpártolási alap segélyéből egy gyárnak a felállítását az itteni helyi érdekességgel karöltve.

Uj jelszó: az ipariskola kérdése, a mit ha szíves kitarással és munkával dü öre juttatunk, talán mégis megvethetjük vele Hontmegye regota ezott hiányának: az iparnak alapját.

Gutman Fülöp.

A T Á R S A S Á G.

Rakett-véggel.

(Tennisz-karcolatok.)

Olyan vén tennisz-rókat, mint én vagyok, meg nem téveszt már a mosolygó napsugár.

Szeptember közepe van, és így vége a labdák szezonjának. Ha össze akad is odakint egy vidám kedvű labdaütő társaság, nem lebeg közöttük a tennisz lelke . . .

Hogy mi a tennisz lelke?

Ezt már nálam hivatottabb tennisz-tudósok se tudják, honnét tudjam akkor én? . . .

E helyett féltő szeretettel óvom a rakettem Mintha az őszi szél megártana neki! . . . Mintha elbágyadna, hogy gyöngébb a napsugár, hogy sárgulva sorvad a falevél! . . .

Vége a tennisznek! . . . vége a nyárnak. . .

De hogy *Okolicsányi Pista* még idejekorán benevezett a *vegyes párosba*. . .

Ezzel igen nagyon rácafozt a karcolatok írójára, a ki valamikor azt állította, hogy a grondon nem jönnek létre házasságok.

Ott is! . . .

Sőt csoda, hogy nem több!

Mert a házasságok nagymamáink hite szerint is az égben köttetnek, már pedig a tenniszgrondon sokkal több a ragyogó csillag.

Ki meri nem hinni?! . . .

Menjen csak ki egy hangulatos délután a pályára, a hol *Okolicsányi Pista* még ma is gondolkozik.

A minap az bántotta, bénevezzen-e? — vajjon mi leli most?

— Pista? — szól neki a multkori indiszkréció terjesztője. — min tépelődsz most? . . .

Okolicsányi mosolyog.

— Sajnálom hogy addig gondolkoztam a multkor . . . tudod . . . azon a *vegyes páros*on. . .

Dabisné mesés kurta szoknyát visel.

Olyan kurta is a szoknya, mint a mese, és olyan szép is.

Egy jó szemű megfigyelő azt mondja nekem:

— Nézzé, a *Dabisné* egyre gyarapodó tennisz-tudományával aránylagosan fogy a szoknyája. . .

Igen helyes megfigyelés, a melyet kijavít valaki:

— Csak a megnyert versenyek után lehet ezt az örvendetes eseményt tapasztalni.

— Ne mondja!

— Hanem valami az eszembe jutott.

— ?

— Milyen szép lenne például, ha megnyerné a Klub bajnokságát! . . .

Az embert elfogja a melankólia.

A vég . . . vég. . .

. . . Ott essem el én

A harc mezéjén . . .

Igen

Bizarr idea, de nem volna utolsó dolog ott pihenni a trahitpálya közepén . . . nyitott, de tüveg szemmel nézni, mint röpködnek a labdák, mint sühannak a villik, mint lebegnek a szoknyák. . . és ezek csodás titkai.

Ó, álomnak is gyönyörű, hát még ha nincs beöle ébredés! . . .

Ugy-e, nem is lehetett volna az ideai karcolatokat szebben végezni?

Ugy-e ezek után bizvást szegre akaszthatom a rakettemet? . . .

Hadd pihenjen esztendeig békén.

A viszontlátásra!

doktor.

LEVÉLSZEKRÉNYÜNKBŐL.

„Hontvármegye eltörlése.“

(Intervjúk.)

Miután lapunk a közvélemény hü tükre, tudósítónk felkereste azokat az egyéneket, a kik neveit az utókor számára a vármegye-ház nagytermében márványtáblán örökítettük meg, és föltette a kérdést:

1. Mit tart azon állítólagos tervről, hogy Hontvármegye Barsmegyével egyesíttessék?

2. Jóllehet a Honti Lapok erre vonatkozó közleményét a kormány két félhivatalosa nyomban megcáfolta, nem tartaná-e szükségesnek, hogy törvényhatóságunk ily tervnek csak lehetsége ellen is valamelyes formában állást foglaljon?

A válaszok a körülményekhez képest való hűséggel a következők:

B. Szabó Mihály:

1. Megérdemelné.

2. Nem félttem Hontot. Már egyszer megmutatta, hogy nem hagyja magát. E. m. a. f.

Királik Lajos dr.

1. Igen helyes eszme. Én már most is letagadom mindenütt, hogy honti vagyok.

2. Tegyen, a mit akar. Én már nem avatkozom bele.

Haán Kálmán:

1. Ceterum censeo, Hont esse delendam.

2. Törvényhatóságunk sokkal helyesebben

teszi, ha ilyen csekélységek helyett inkább azzal foglalkozik, hogy megadja az én egész nyugdíjamat.

Horvátovich Alajos:

1. El kellene égetni Hontot, mint egy lépfenés állatot.

2. Nem törődöm vele, bár soha se tettem volna.

Kliment József:

Igen haragosan fogadott.

Valami löcsfélé volt a kezében, a mikor föltettem a kérdést.

— Elmenjen az ur! — mondta barátság-talanul — mert már egyszer megjártam az urakkal.

— De ne féljen barátom, ebből nem lesz semmi hiba. . .

— Nem is félek, mert ha nem megy el az ur, nézze meg ezt a löcsöt. . . jó nagy sungja van. . .

Megnéztem a löcsöt, és azt hittem — bölcs megalkuvással, — hogy a közügy ezt az utolsó interjút talán nélkülözni is tudja.

Pont.

A h é t r ől.

— szeptember 13.

A megyei levéltár.

. . . Az ezeregyjé meséi közül a bagdadi Abdallah története jut eszembe. . .

Ez a szegény ember azzal kereste kényerét, hogy vízzel telt korsóival járt-kelt Bagdad utcáin s kínálgatta áruját Allah igazhíttű népének. Amint egy alkalommal fáradtan a kut kövén ül s éppen sanyaru szegénysége miatt szomorkodik, a porban maga előtt egy piszkos követ pillant meg. Feltűnt neki, hogy a kő fényessége poros burokján át és átvillámlik. Felveszi, forgatja kezében, dörzsöli a kut kövéhez s látja, hogy mindjobban fényesedik. Megörül a szegény ember a kőnek, haza viszi, ahol jólékü kálmár szomszédja felvilágosítja őt a drágakő értékéről és gazdag emberré teszi. . .

Önkéntelenül is erre a kis mesére gondol, a ki a megyei levéltár eddigi állapotáról meggyőződést szerzett. Ahhoz azonban, hogy sok a rejtett kincs mindenki előtt ismeretessé váljék, nem a véletlenre, hanem egyesek nemes lelkészségére és akadályokat nem ismerő áldozatkészségére volt szükség. . .

A mi a levéltár (régén: archivum, leveles Tár) multját illeti, nem sok adat áll rendelkezésünkre. A legrégebb eredeti iratok keletkezésének ideje a XVI század végére esik, bár van a XV., a XIV. századból is (egy van 1260-ból másolatban). Nagyon sok kárt tehetett az a tűz, amely a mult század tizes éveiben a levéltár egy termét csaknem teljesen elpusztította. Innen van, hogy sok félig megégett iratesomó található. 1752-ben Mária Terézia egy körrendeletet adott ki, melyben a főispánoknak a levéltár fölött való felügyeletet hagyja meg, egyuttal kifejezi, hogy azoknak állapotáról jelentést vár. Hontvármegye-nek már ekkor régebbi jegyzőkönyve, mint az 1571.-i és 1730-ig is itt-ott hiányos. Sokat köszönünk ebben a tekintetben II. Józsefnek, aki a magyar nemzet jogai iránt kevés érzékenységet mutatott ugyan, de korát sok tekintetben egy évszázaddal megelőzte.

A levéltár gyökeres rendezésére ekkor külön bizottság neveztetett ki, mely az az összes anyagot 24 csoportba osztotta.*) Ezek a teljesség szempontjából felsorolva a következők: I. gyűlési és politikai iratok, II. sedriális, III. peres, IV. vegyes bírósági,

*) Ezt a felosztást a mostani levéltáros, Szokoly Alajos is megtartotta.

V. elhalálozott hivatalnokok iratai, VI. árvaügyek, VII. esődtárgyak, VIII. végrendeletek, IX. transactionális iratok (szerződéses), X. urbériek, XI. be és kitáblázások, XII. fenytők, XIII. nemességi, XIV. anyakönyvek, XV. országgyűlés (1629. től), XVI. tagosítás, XXII. építészeti ügyek, XVIII. adóügy, XIX. vallási iratok, XX. községek, XXI. hadügy, XXII. ipar és kereskedelem, XXIII. rendőri, XXIV. vegyes iratok.

Itten láthatjuk azon emberfölötti szorgalmat, melyet a német hivatalnokok kifejtettek. A legkisebb papirdarabot is átnezní, rövid tartalmát a szélén feljegyezni, a legnagyobb pontossággal beiktatni: olyan munka, melyre egy embernek évtizedek kellenének. Volt is fáradságuknak gyümölese, s a megye a 90-es évek után féltékeny éberséggel őrködött az így rendezett levéltár fölött. Az előbb említett tűz is, mint azt az akkori levéltáros mondja a főispánhoz intézett beszédjében, nem annyira ezen éberség hiányának, mint inkább a véletlen szerencsétlenségnek tulajdonítható.

Hogy a Bach korszakról is szóljunk, akkor is történt rendezés, aminek ellenében azonban a Ferdinand saját kezével aláírt 1848-ik törvényektől kezdve 1860-ig a politikai iratok mind elvesztek. Sajnos, hogy ezen munkák német nyelven történtek s így az egyes csoportokra vonatkozó könyvek valamennyien német nyelvűek.

A huszonnégy csoport közül kétség kívül legértékesebb dolgokat találunk az I. és XIII. csoportokban, (a XV. anyagának nagy részét egyéb csoportokba osztották el.) Az elsőbe sorozták a gyűlési jegyzőkönyveken kívül a megyéhez nyújtott egyesek beadványait (pl. becsületsértés, adósság), melyek meglehetősen tarka képet alkotják az akkori társadalomnak. Ide tartoznak azon levelezések is, melyeket a helytartótanács és a megye, illetve Hont és a többi törvényhatóságok folytattak egymással. A gyűlési jegyzőkönyveknek nyelve latin, itt-ott akadni magyar szövegre is, aminek az az oka Gyürki Antal szerint, hogy az akkori jegyző nem tudott volna latinul. II. József németesítő rendelete a közgyűlésnek jegyzőkönyveire is kiterjedtek. 1787. febr. 16-ától német nyelven kellett vezetni s minden félhónapban a kerületi biztoshoz felküldeni (Majthényi, Prónay,) aki aláírásával láttamozta. Ez a helyzet 1790. január 15-ig tartott A jan. 15-ik 189. szám tartalma már magyarul van s így hangzik:

„Az Királyi Magyar Helytartó Tanácsnak anyai nyelven költ Parancsolattya, mely szerént ő Feleségének az Házához s Magyar Nemzethez Kegyelmes Hajlandósága hírelt adattik. . .“

Azóta a jegyzőkönyveket állandóan magyarul vezették.

A XIII. csoport legrégebbi irata másolatban 1369-ből való, melyben Nagy Lajos megerősíti az esztergomi érsekséget javai és nemesi kiváltságainak birtokában. A régi megyei életben minden téren a nemesi „praerogativákra“ igen nagy súlyt fektettek. Részint „voksolás“, részint insurrectio végett időközönként nemesi összeírások történtek, s csupán azok élhettek a kiváltságokkal, kik az összeírásokban szerepeltek. Összeírásaink vannak: 1630, 1665, 1705, 1732, 1754, 1805, 1808, 1809, 1811, 1813, 1824, 1830, 1835, 1839, 1841, 1845, 1848. évekből.

Nagyon fontos az 1732. évi, amely — országos összeírás lévén — nagy pontossággal készült s az őrsz. levéltárban is megvan. — Más megyebeli nemesest csak úgy vettek fel ezen lajstromokba, ha az illetőnek előbbi lakhelyéről „nemesi bizonyosságlevele“ s azt ezen megyében kihirdették és a gyűlési jegyzőkönyvbe bevezették. Hogy milyen szigorú bírálat alá kerültek ezen ügyek, mutatja a Péchy család esete a XVIII. században, amelynek leszármazásánál a bizottság nehézségeket

támasztott s a család kénytelen volt a megyéből elköltözni.

Ez általában Hontvármegye levéltárának képe. Ha a mult társadalmi életet keressük benne, sok olyan eseményre akadunk, amelyek egyszerűsége és naivsága mosolyra kelt bennünket, másrészt még több lap van, melynek olvasásából vigaszt s a jövőre tanúságot merithetünk. Olvasóim kegyes engedelmeivel visszatérek még ezek közül némelyikre, ismeretes lévén azon szép klasszikus mondás: „Historia est lux veritatis, testis temporum, magistra vitae...”

A F. M. K. E. jubilaris közgyűlése.

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület, amely ezelőtt 25 évvel alakult, esztörtörtökön ünnepelte első jubileumát székelyhelyén, Nyitrán. A Zobor hegy tövében elterülő csinos város ez alkalommal lelkesedéssel fogadta a vendégeket. Több mint négyszázan voltak a diszközgyűlésen résztvevők, köztük az új elnök, Desseffy Emil gróf országgyűlési képviselő is, a kinek működésétől mindenki nagy eredményeket vár. Mert sajnos, az eddigi eredmények, a melyeket a FMKE felmutat, nem valami fényesek, az utolsó két év alatt pedig nem sokkal jelentékenyebbek a semminél. Tekintélyes költségvetéssel dolgozik az egyesület, de a kiadások vagy terméketlen talajba kerülnek mag gyanánt, vagy józan politika nélkül szóróznak szét.

A közgyűléseket évenként nagy hűhóval, sok szónoklattal és bankettel tartják meg a felvidék különböző városaiban: az ember azt hinné ilyenkor, hogy a FMKE az egeket mozgatja meg. Ami azonban a közgyűlések közt történik, az még feljegyzésre is alig méltó. Ezt az igazságot ki kell mondani, mert az egyesület által maga elé tűzött célt csak tettekkel lehetne elérni, nem pedig évenként két napig tartó éljenzéssel. Így például százszorta többet érne, ha a FMKE az ő jövedelmeit kizárólag magyar nemzeti szellemben eredményt felmutató, vagyis magyarosító néptanítók jutalmazására fordítaná, mert a nepeknyvtárak, honvédelgényiségi könyvtárak, olvasó- és daloskövek, felolvasások, hazafias ünnepélyek stb. édes keveset magyarosítanak. A ridég, de való tény az, hogy huszonöt évi működése után a FMKE rá tud ugyan mutatni több mint egy millió korona kiadásra, de ennek a rengeteg pénznek látszatja bizony édes kevés.

Csütörtökön délelőtt kétféle istentisztelet volt: egyik az apácák templomában, a másik a református templomban. Bende Imre nyitrai püspök az ünnep idejére elutazott székelyhelyről. Állítólag néhány pánszláv érzésű papja vette rá, hogy ne vegyen részt az ünnepen. Elég nem szép, ha így van.

Az istentisztelet után a vármegyeház nagytermében megtartották a közgyűlést.

Boldogult József főherceg után a megboldogult fiát, József főherceget választotta meg új védnöknek.

Edelsheim-Gyulay gróf elfoglaltsága miatt lemondott az egyesületben viselt elnök tisztéről. Helyébe egyhangulag Desseffy Emil gróf országgyűlési képviselőt választották meg. Lits Gyula főispán vezetésével küldöttség ment az új elnökért, akit dörgő éljenzéssel fogadtak.

Az új elnök ezután székfoglaló beszédet mondott, fejtegette, hogy a FMKE-nek a magyar szolgálati nyelvet kell szorgalmazni a közös hadsereg ezredeinél.

Ezután Czobor László orsz. képviselő mondott nagyhatású, költői szárnyalású ünnepi beszédet, melyet lapunk más helyén egész terjedelmében közlünk. A szónokot szintén zajosan megéljenzették.

Az igazgató választmány kiegészítése és az üdvözlő táviratok felolvasása után a jubilaris közgyűlés véget ért és következett az összes kulturációk leglényegesebbje: a bankett, amely déli fél kettőkor kezdődött a Sörkertben és estefelé ért véget.

A banketten felköszöntötték a királyt, József főherceget, aztán a jelenlevők egymást majdnem valamenyen.

*

Itt említjük meg, hogy Clair Vilmos szerkesztésében megjelent az egyesület évkönyve az 1906—1907. évről, a mely az egyesület negyedszázados történetét is tartalmazza.

E huszonöt év történetében állandóan átvonul Hontvármegye is, a mely a FMKE-nek mindig erőssége volt.

1889. szeptember 4 én tartotta Ipolyságon VII. közgyűlését a kulturegyelet, ennek már 18 éve és azóta Ipolyságra másodsor nem került a sor. Dacára annak, hogy innét évenként körülbelül 600 korona bevétel megy a központba, Ipolyság illetve Hont mindig mostoha gyermeke volt a FMKE-nek.

Itt nincs egyesületi élet, nem történik semmi e téren, és egész működésünk abban merül ki, hogy fentartunk néhány ovodát, a melyek eredményeit azután rendszerint lerontják az elemi iskolák.

Az évkönyv különben részletes és gondos munka, a melyben Clair főtitkár szakavatott kézzel, és az ügy szeretetével hű képét adja az egyesület mai állapotának.

HONTI LAPOK. Lapunk mai számából mutatószámokat küldtünk azoknak, a kikről föltételezzük, hogy a vármegye közléte, és annak egyedüli sajtó orgánuma iránt érdeklél viseltetnek. — Kérjük, lépjenek minél számosabbban a Honti Lapok előfizetői tekintélyes táborába.

Egyben felkérjük t. előfizetőinket, a kik előfizetéseikkel hátralékban lennének, kegyeskedjenek azt az évnegyed vége felé a lap kiadóhivatalába beküldeni.

— **A közigazgatás köréből.** Csopor István ideiglenes közigazgatási gyakorlatok megszerezte az állásához szükséges képesítést, miért is Lits Gyula főispán véglegesítette.

— **A kálvária felszentelése.** Az ipolysági kálvária felszentelése szeptember 15-én, Mária nevenapján d. e. 9 órakor lesz megtartva. A plébánia templomból körmenet indul s a kálvária hegyen lesz először a szentelés, a melyet Lussicza Gyula érsekújvári szent ferencendű házfőnök fog eszközölni, utána szent beszéd és szent mise az újonnan felállított kereszt tövében. Délután 3 órakor ismét körmenet fog felmenni a kálváriahegyre, a hol az első szent kereszt uti átlatosság lesz elvégezve, s ennek végeztével a körmenet visszamegy a templomba, a hol áldás fog adatni. — Kedvezőtlen időjárás esetén délelőtt a szentelést kivéve minden a templomban fog végbemenni, délután pedig rendes litánia lesz.

— **Az állategészségügy köréből.** Gracsányi Gyula pozsonyi m. kir. állategészségügyi főfelügyelő e hét folyamán állategészségügyünk megvizsgálására megyénkben járt.

— **Rös hasónó.** Hétfőn és kedden volt a zsidó újév, rös hasónó ünnepe. Az ő héber időszámítás szrint az 5668. évbe fordult a világ e napon, a mit áhíthatos templomjárással ünnepel a zsidóság világszerte. Vasárnap az ünnep előestéjén és hétfőn Groszmann Gyula főrabbi szentbeszédet tartott, és reggel 6 órától déli 1 óráig volt istentisztelet.

— **Vármegyénk iparfelügyelője.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a beszercebányai iparfelügyelői kerület jövőben való vezetésével Bayer Ferenc kir. ipari segédfelügyelőt bizta meg.

— **A levéltár rendezése.** Mint már jeleztük, Szokoly Alajos, vármegyénk új levéltárosa elismerésre méltó ambícióval rendezi vármegyénk teljesen elhanyagolt és évtizedek óta avatatlan kezek alatt volt levéltárát. Nagy anyagi áldozatok árán Németh László és Pethő Lajos teológusok és Bajnok József tanárjelölt segítségével hetek óta buzgólkodik Szokoly Alajos a levéltár rendezésén. Különösen Bajnok József kiváló szaktudása fogja lehetővé tenni, hogy vármegyénk levéltárában ezental laikus ember is hozzáférhessen az ott felhalmozott rendkívül értékes okmányokhoz. A levéltárról mai lapunkban adunk le egy érdekes közleményt, mely vármegyénk közönségét bizonyára érdekelni fogja.

— **Elhalasztott búcsú.** A vasárnapi szurdoki búcsút a kálvária szentelés miatt e hó 22-én tartják meg; ugyan akkor szentelik fel a szurdoki hívek adakozásából készült keresztet is.

— **A szántói savanyúvízforrás.** Lapunk 35. számában a legnagyobb fentartással közöltük a hirt, hogy a szántói savanyúvízforrás apad, és egyben kértük az illetékes tényezőket, hogy cáfolják ezt minél hamarabb a közönség megnyugtatósára. A cáfolat nem is késett, és örömmel adjuk hírül, hogy Konkoly-Thege Sándor földbirtokos, a forrás főbérője levelet írt lapunknak, a melyből mindenkit megnyugtatóva közölhetjük, hogy a szántói víz nem apad, ez a forrás jó és egészséges, erejéből éppen nem vesztett, hanem a tökéletes foglalás által szaktekintélyek igazolható elismerése szerint — csak nyert. A kőza hír tehát teljesen alaptalan. Ugyancsak megcáfolja Konkoly az angol 4000000 palackos hirt is, a miből annyi az igazság, hogy több külföldi céggel állandó összeköttetésben van a kivitel tárgyában, deitt óriási pénzüsszegegről van szó, a melynél esupán reklámra félmillió korona szükséges. E hónap folyamán berlini emberek jönnek Szántóra és lehet, hogy tavasszal még szélesebb körben az egész világon elterjedve fogja a szántói víz Hont természeti gazdagságát hirdetni, egyben a magyar kultúra adófizetőjévé téve a világot, a mennyiben minden palack után 1 fillér a F. M. K. E.-nek jut. Igazi megnyugvással adjuk le multkori értesülésünk cáfolatát, a mit határozottan megdönt a forrás legutóbbi szakszerű elemzése is, a melyből látható, hogy a forrás nem apad, nem gyengült, de fogyasztókban is nő és erősödik napról-napra.

— **Uj iparvállalat.** Engelhardt Mihály téglagyáros egy új nagyszabású körkemencét épített téglagyár telepén.

— **Telefon Ipolyságon.** Csöndben, minden zajos feltűnés nélkül vezették be városunkba a telefont. Az állami vonal ma-holnap át lesz adva a közforgalomnak, és csak egy kis jóakarát kell most már hozzá, hogy a törvényhatósági távbeszélő is megvalósuljon. A kérdésre visszatérünk.

— **Baleset a cirkuszban.** Vasárnap este a Gazdag cirkuszban az egyik lovar-művész nő leest a lóról, és a ló az árcába rugott. A sérülést az előhívott Himmler Sándor dr. orvos bekötötte, és miután a művész csak jelentéktelenebb zúzódásokat szenvedett, az előadás zavar nélkül folyt tovább.

— **Falusi tragédia.** Megható tragédiát játszott el az élet e héten Magasmajtényban. A kis Velebni Maris libákat örzött-társáival a réten, és játékból tűztraktak. A lányka ruhája lángot fogott, és anynyira összeégett, hogy három órai szenvedés után meghalt. A mikor ezt a nagyapja, Velebni József meghallotta, bánatában felakasztotta magát.

— **Vörheny Ipolyságon.** A vörheny, ez a gyilkos gyermekbetegség, Ipolyságon járványos mértékét kezd ölteni. A megnyugtató a dologban, hogy a hatóságok a legnagyobb erélyvel és körültekintéssel járnak el a dologban, a melynek első lépéseként Berzeviczy Béla szolgabíró ankétra hívta össze a város orvosait, mit tartanak szükségesnek és célszerűnek a járvány meg-

kötésére? A tanácskozás eredményképpen *Rajner Géza* dr. törvényszéki és *Kohn Márk* dr. tb. főorvos szombaton délután házról-házra járva megvizsgálták az összes gyermekeket, több háznál találtak is parasztszülőknél vörheny betegeket, a melyeket kiszállítottak a kórházba, a hol azóta ismét halállal végződött az egyik megbetegedés. Az iskolákat mind bezárták és szeptember 23-án kezdődnek a rendes előadások. Az ijesztő hírrel szemben ez óvintézkedések megnyugtathatják az aggódó szülőket és valószínű, hogy a gonosz járványnak sikerül most már az elejét venni.

— **Megyénk közgazdasági bajai.** E című vezérközleményünkre, a mely *Thék Endre* kiváló tollát dícséri, a helyütt felhívjuk olvasóink figyelmét *Thék Endre* olyan közgazdasági kiválóság, a kinek európai látóköre és nagy tapasztalatai folytán szavai kétszeresen megszivlelendők, és mi örömmel fogadjuk, hogy lapunk hasábjain mondja el azt, a mit vármegyéje emelésére és jólétének előmozdítására üdvösnek tart.

— **Árpavásár Pozsonyban.** Az augusztus hó 25-én Pozsonyban megtartott sörpavásár sem vármegyénk, sem a szomszédos megyékre nem volt semmi különös jelentőséggel. — Hontból *Oródy Lajos* földbirtokos volt jelen, Barsból senki.

— **Fleischhacker Laura távozása.** *Fleischhacker* Laura, polgári leányiskolánk 13 éven át volt kiváló igazgatónője, kedden bucsút mondott városunknak. Csaknem egy harmad százados tanítói munkásság után megy a jól kiérdemelt pihenőbe, feledhetlen emléket hagyva Ipolyságon maga után. Az ő igazgatása alatt fejlődött polgári leányiskolánk a mai színvonalára, és városunkban a leánynevelés kérdése nem lesz elválasztható a *Fleischhacker* Laura nevétől, a ki két-három nemezedéket nevelt hasznos tagjaivá a társadalomnak és családnak mintaszerű iskolájában.

— **Eltolt hetivásárok.** *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter, tekintettel a zsidó ünnepekre megengedte, hogy az ipolysági szeptember 19, 24, illetve október hó 1-ére eső hetivásárok az utána következő szerdai napokon legyenek megtartva. Erről a város elöljárósága értesítette a közeli vásárló közönséget is.

— **A Szanatórium kiállítás.** A szanatórium kiállítás fárahatatlan intézőihez: *Lipsey* Ervinné drné és *Papp* Ábrahámné alelnökökhöz *Lukács* György a központ elnöke a következő levelet intézte:

Nagyságos Asszony! Megindulva értesültem arról, mily szerető gondot vett magára, hogy a szegénysorsú tüdőbetegek ügyének javára legyen. Értesültem arról, hogy az ipolysági kézimunkakiállítás sikerén mily nagy lelkesedéssel fárads. Kivánok minden lépésének eredményt és az eredményben pedig Isten áldását. Jól tudom, hogy a jó tett nemcsak jutalmát önmagában találja. A léleknek ama megtisztult igaz érzetében, mely a jótettet mindég a szent, a magas érzések régiójába emeli: ámdé legyen annak halvány kísérője az én igaz mélyeséges hálaérzetem, végtelen tiszteletem és igaz köszönetem melynek súlyát ad, hogy tízezer tagtársunk nevében jön, a kik egyaránt lelkesedve értesülnek ipolysági két előbarcosunk fáradhatlan ügyeszetéről. Isten legyen velök! Fogadja nagyságos asszony mély tiszteletem és halám nyilvánítását. Budapest, 1907. augusztus 28. *Lukács* György belső titkos tanácsos egyesületi elnök.

A kiállítás rendezőbizottsága egyben lapunk útján kéri fel a helybeli és vidéki gyűjtőket, hogy izeket e hó 20-ig küldjék vissza a kiállítás anyagának rendezetése miatt.

— **Tüzoltóság Ipolyságon.** Hirt adtunk lapunk múlt számában arról az akcióról, a mit *Herczegh* Vince városi főjegyző indított a tűzoltóság felélesztése érdekében. Mint ujabb értesülünk, a kellő számú jelentkező megvan, és így a dolog a képviselő testület elé kerül, a melynek döntésétől függ, hogy Ipolyságon a tűzoltóság rég vajudó kérdése végre helyes megoldást nyerjen.

— **Dalegyesület Ipolyságon.** Igen régen volt, a mikor Ipolyságon erőteljes életképes dalegyesület működött, és természetesen dolog, hogy a mi hírűdt közönyünk elnyelte ezt épp úgy, mint minden olyan lelkes törekvést, a mely nálunk megkísérel teremteni valamit. Mostanában ismét akadt néhány buzgó férfi, a ki nem pihent addig, míg nyélbe nem ütötte megint egy dalegyesület kérdését, a mely tárgyban e hó 10-én a városi házban a tisztviselői kart jelölő előterjesztés is volt. A tisztikart e képpen jelölték: elnök *Dabis* Antal dr. ügyvezető alelnök *Herczegh* Vince, jegyző *Margittay* Gyula, pénztáros *Árvay* József, karmester *Javor* B. Lajos, háznagy *Fábián* Gyula. — *Dabis* Antal dr. az elnöki állást már elfogadta, a mi a dalegyesület létét csaknem biztosítja.

— **Színészek Ipolyságon.** Jeleztük már, hogy *Tóváry* Antal színigazgató jól szervezett társulatával e hó 24-én városunkban színiszerezt. A társulat tagjai: Szilágyi Böske koloratur és szubrett énekesnő, Róvész Helén szubrett énekesnő, V. Borsai Erzsike naiva és énekesnő, Miesei Aranka társalgási és énekesnő, Fehérné Erzsébet drámai és fiatal anya, Török Kornél társalgási és drámai hősnő, Tóváriné Mari komikáné, Máthé Irén társalgási színésznő, Török Vilma, Kaposi Agnes, Tisztainé, Földvári Mari, Kovács Ica segéd- és karszínésznők, Vetési Dániel hőszerelemes, Fehér Vilmos baritonista, Erdős J. tenorista, Tóváry Antal drámai apa, Tisztai Maxi komikus, Marosi Kálmán síheder komikus, Pusztai Béla hrai szerelemes, Somlár Mihály intrikus, Enyedi Imre, Várnay, Kulesár Jónás, Nagy Antal, Török Sándor segéd és kar személyzet. Ezenkívül 9 tagból álló műszaki személyzet — Tóváry Antal működése elé a legjobb reménységgel néz színpártoló közönségünk.

— **Balesetek.** Felsőszemeréden, a pataki majoron *Pokorny* István urasági cseléd trágját hordott az uradalmi földre. Reggel egy 10 óra tájt kenyerezni tért be a cselédlakba, míg az udvaron levő szekert őríztenül hagyva, István nevű 5 éves gyermeke ezalatt a szekerre felmászott, de az ökrök megindultak, a gyermek lebukott, és a bal térd felett a kocsis első kereke végiggyűrűlt, és azt eltörte. Az ipolysági nyilv. kórházban ápolják.

— Szalkán, a felső határdűlőben *Körny* József földműves gazdánál szántott *Drahos* István szolga egy szolga társával. Közvetlen 30 lépésnyire jött egy másik pár ló utánuk, a melyek a majorból szaladó pulykáktól megijedve teljes erejükkel *Drahos* nak vágattak és oly erővel vágták, az ekeszarvához hogy a bal csipő tájt bashártyája megrepedt. Az ipolysági nyilv. kórházba szállították, azonban felgyógyulására alig van remény.

— **Gépverseny.** Hontvármegye Gazdasági Egyesülete — mint már jeleztük — e hó 16-án gépbenmutatást rendez. Ez alkalommal az Első Magyar Gazdasági Gépgyár bemutatja az általa gyártott „Universal” motor gép szántását és bemutató más általa gyártott gazdasági gépeket is.

— **Közös konyha.** Az általános drágaság arra kényszeríti az embert, hogy telj. s erejével védekezzék ellene, és megálljon az anyagi viharok közepete is az egyre súlyosbodó megélhetési küzdelemben. Egyik legéletrevalóbb és legrokonszenvesebb dolog a *közös konyha* eszméje, a mely terjedésében hozzánk is eljutott, és egyre több hívőre talál. Legközelebb értekezlet lesz e tárgyban, és mint egyebütt, ugy valószínűleg Ipolyságon is megvalósul a kö-

zös konyha, a mely lényegesen könnyít az egyre súlyosbodó háztartási terheken.

— **Egy bünper.** Bakosné *Keveczky* Karolin ellen, mint már jeleztük, Várad dr. ügyvéd feljelentést adott be okirathamisítás és hamis tanuzásra való esélyezés miatt. Akkor le is tartóztatták Bakosné, de a vizsgálóbíró szabadiúbra helyezte. Minthogy azonban Bakosné az elene megindított eljárás folyamata alatt is iparkodott hamis tanukat szerezni, ugy a közbíró, mint Várad dr. újból kérték Bakosné ellen a vizsgálói fogság elrendelését. A vizsgálóbíró azonban elutasította ezen indítványt. Felfolyamodás folytán a kir. trvszék vádtanácsa döntött a kérdésben és pedig akkép, hogy Bakosné ellen a vizsgálói fogságot és bökisértetését elrendelte. Ezen határozatot folytán Bakosné önként jelentkezett a vizsgálóbíró előtt, ki azonnal letartóztatta. Bakosné további felfolyamodással élt a kir. táblához.

(*) A „Zenélő Magyarország” közkedvelt zenemű folyóiratnak a ma megjelent 340-ik füzeté, mint rendesen, gazdag érdekes zenemű újdonságokkal bővelkedik. Tartalma:

I. Révfi Károly, „Tündérország rózsás kertje” és „Jaj de fehér a két orcád” című két rendkívül szép és hamar népszerűsége számot tartó magyar dalát. II. Gaál Ferenc, a korán elhalt nagyhírű zeneszerzőnek, legutolsó hátrahagyott zongora művét, az elragadó szép „Hattyúdalt”. Harom bájos kis zenei apróság I. „Pourquoi?” — 2. „Reponse” — 3. „Elegia” címmel. III. Junson L. Chas. „Jola” című szerenadját, melyet „Ós Budavár” naponkénti műsorán ugyancsak a kedvelt Johnson és Dean néger művészpár roppant tetőzés mellett ad elő.

Az ügyesen szerkesztett, életrevaló folyóiratot mely ma már majdcsaknem minden magyar zene család zongoráján megtalálható, — felesleges ajánlanunk. Gazdag, értékes tartalma és mesés ocsó ára önmagát ajánlja; csak még annyit azoknak, kik nem ismernek, hogy egy negyedévesben 6 ily gazdag tartalmu 12 zeneoldalas füzet jelenik meg, s így a legszébb zenemű újdonságokat kapja az előfizető 3 korona negyedévi előfizetésért. Előfizetések a most folyó XIV. évfolyam 57. (III. július-okt.) évfolyamára — a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatalához, Budapest, VIII. Józsefkorút 22. intezendők — honnan kívánatra az eddig megjelent 339 füzet teljes, gazdag tartalomjegyzéke bérmentve megküldetik.

— **Hol vegyük tankönyveiket?** A megnyitó iskolai évhez szükséges iskolakönyveket, ugy a *róm. kat. elemi iskola*, mint a zsidó iskola számára legelőszerűbb *Neumann* könyv- és papirkereskedésében beszerezni, a hol minden iskolai és írószer a legjutányosabban kapható az összes iskolák számára.

— **Kitüntetés.** Maggi Gyulát, az 1885 óta fennálló Maggi Gyula és Tarsa bécs-bregenzai cég alapító és birtokosát, a francia nemzeti ünnepély alkalmával Párisban, becsületrendi tisztít neveztek ki. Maggi ur, az ipar terén, különösen pedig az életvezetési szakmában, nagy érdemeket szerzett. Tecnikai találmányai tartós és olcsó élelmi- és élvezetiszert-konzervek előállítását teszik lehetővé. A Maggi különleges-ség, a Maggi-féle levelesítő, Maggi leveles táblákban és Maggi bottillontokjait, arany ar rövid idő alatt, meghódították a világpiacon. Bécs és Bregenz-n kívül léteznek még Maggi-vállalatok Kempthal-(Svájc), Páris, Milánóban, Singen, Brüssel és Berubben, vezérképviseletek London, Amsterdam, Varsó, Barcelona, Göteborg, Mexiko, Conception és New Yorkban. A Maggi különlegességeket különben a föld minden részébe és különösen a forróví tartományokba exportálják.

— **De kisasszony letépi az éjjeli csengőt!** mi olyan nagyon sürgős? — Ó, a nagyságos asszony az éjjeli expressszel megjött és ugy meghűlt, hogy gy szót sem szólhat. Kenytenen vagyok tehát éjjel Fay valódi Sodeni ásvány pasztilláért a gyógyszerértárba futni, hogy holnap ismét eg szsleges legyen Fay valódi Sodeni pasztillai utközben kifogytak neki, elfelejtett ett másokat venni, különben meg sem hihetett volna, mondja ő. Kérek tehát gyorsan 3 dobozzal! — Fay valódi Sodeni pasztillai dobozonként 1 25 K, és minden gyógyszerben, dro cirában és ásványvízkereskedésben kaphatók. — Vezérképviselet Ausztria Magyarország részére: *Guntzert W. Th. Wien XII. Belghoferstrasse 6.*

A KÖZÖNSÉG PANASZKÖNYVE.

(E közérdekű felszólalásokra nyitott rovat közleményeiért a beküldő felelős.)

A Baross utca rendezése.

A városi képviselőtestület több mint két év előtt elrendelte a Baross utca rendezését.

A tervek elkészültek, a pályázat kihirdetett; pályázat be is adatott feles számmal, de az előjáróság azóta mit sem tesz. Vár talán újabb 2-3 esztendőre!? Ugyan mit szólni ehhez a képviselő testület?

Hasonlóképp áll a sétány mellett elvonuló árok kiburkolásának ügye. Ezt is évekkkel ezelőtt elrendelte a képviselő testület, de az előjáróság még most sem effektuálta.

Felhívjuk a főbíró figyelmét, vizsgálja meg, mi az oka ennek az indokolatlan makacs késedelemnek?

Örszem

Tabániak kérelme.

Az iskola utcát több rendbeli próbamérések után nagy költséggel kikövezték. Tudjuk, hogy a költségekhez egy utcsoport is jelentékenyen hozzájárult s hogy intézkedés történt az irányban is, hogy a fenmaradt törmelék a Tabánba szállíttassék. Néhány taligával került is már oda, de ha nem sietnek, úgy esős időjárás esetén — tekintettel a Kossuth utca állapotára — az idén már ismét elmarad a Tabán részbeni rendezése.

Egy kis petroleum lámpásért is folyamodtunk és nagy titoktartás pecsétje alatt megtudtuk, hogy lámpást kapunk, ha talán olajat mi adunk bele. De félünk, hogy azért nem kapunk lámpást, mert nem tudják hová felállítani!

Több tabáni

Ipolysági piaci árak.

Buza 100 klgként kor.	21 00—21.20
Rozs	17 40—17.60
Árpa	16 00—16 50
Zab	14.00—14 20
Bab	16.00—16 20
Kukorica	14 50—15 00

A szerkesztő levelezései.

- **T. A Ipolyszakállós.** A küldeményt köszönettel nyugtázzuk. Kár, hogy e számra elkésve jött.
- **B. K. Budafoék.** A cikket köszönjük és kérjük megyei érdekű közleményeit a jövőben is.
- **Ripp.** Időhöz kötött dolgok késleltetik a közlést.
- **Érdeklődő, Selmezbánya.** Miért nem jelentkezik?
- **Dalnok.** Nem jó
- **X. Y.** Igen kezdetleges dolog. Még nem érett meg a nyomdafesték számára.

Halász és Bábosik

szobafestők
Ipolyságon, Káptalan-utca.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy Ipolyságon, a Káptalan-utcában **szobafestő-műhelyt** nyitottunk.

Rég érzett hiányt akarunk ezzel pótolni, mert munkánk izléses, esinos, pontos és gyors, és mindamellett jutányos is.

Elvállalunk: **templom-festéseket, címfestést, aranyozást**, mindennemű **dekorációt**, és más szakmánkba vágó dolgot.

Kérjük a n. é. közönség szives jóindulatu támogatását.

Tisztelettel
Halász és Bábosik
szobafestők.

SINGER

varrógépek különféle célokra.

Nem csupán ipari célokra, hanem a családban előforduló összes varró munkákra egyedül általunk szerezhetők be.

Vigyázni

kell, hogy a vétel csakis a MI üzleteinkben eszközöltessék.

Valamennyi fiókjaink erről a védjegyről ismerhetők fel.

A reichenbergi (Csehország) kiállításon az eredeti Singer varrógépekért és azokon kiállított varró- és műhímzési mintamunkáért a legmagasabb

allami diszoklevelet nyerte el.

SINGER Co. Varrógép R. T.
LÉVA, Kazinczy-utca 2. szám.

Szavaló és daloskönyv.

Megjelent

a Tóth Aladár és Mendöl Ernő tanítók által szerkesztett

SZAVALÓ és DALOSKÖNYV

a magyar ifjuság számára. A magyar költők és dalszerzők remekének valóságos kincsesháza ez a könyv. Örömmel olvashatják szülők és gyermekek egyaránt. Ne hiányozzék ez a könyv egyetlen egy magyar gyermek kezéből se!

Megrendelhető 1 kor 50 fillérért Tóth Aladár tanítónál, Ipolyszakállósan, Hontmegye.

Több példány megrendelésénél %os kedvezményt adok.

Kiadó korcsma.

Hontmegyében, az Udvarnok község határában levő

Patkósi korcsma

az épülethez tartozó italmérségi engedéllyel **bérbeadó.**

A felételek a tulajdonosnál **Visnyi Emilné** urnőnél lehet megtudni Patkóson.

Budapesten

az egyetlen

független

ellenzéki

nagy napilap

„AZ UJSÁG”

Előfizetési ára:

Egész évre . . . 28 kor.

Fél évre . . . 14 „

Negyed évre . . . 7 „

Egy hónapra . . . 2-40 f.

Megrendelési cím:

Az Ujság kiadóhivatala
Budapest, VII. Rákóczi-u. 54.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztítórosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,

sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes aczél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Ismert
elsőrangú
szabászat

Angol és hazai
gyártmányu
szövetek nagy
választékban.

Uti kosarak és
bőröndök ki-
tűnő anyagból.

FRISCHER ADOLF férfiszabó és divatáruháza Ipolyság

Az őszi és téli saison divatkülönlegességei, a legújabb divat szerinti kalapok, nyakkendők (Castle Make) férfi és női cipők elsőrangú cipészektől, izlésees gyermekruhák, ingek, gallérok, kézelők, lábravalók, és férfi esernyők s mindennemű férfi-divat és toilette-cikkek nagy választéka áll üzletemben a t. vevőközönség rendelkezésére.
Kobrak cipők egyedüli raktára.

Kitűnő és praktikus vízhatlan vadászgallérok, bagaria vadász cipők, sport sapkák, kalapok és harisnyák raktára.

Mindezen cikkeket a leg gondosabb izléssel, az elegancia mellett a tartósságra való figyelemmel elsőrangú cégektől szereztem be és az árakat a legjutányosabban számítom, úgy, hogy tisztelt vevőimet teljes megelégedésükről biztosíthatom.

Tisztelettel **Frischer Adolf.**

„Borsalino”
és
Pichler kala-
pok egyedüli
raktára.

Teljes diák-
kelengyék
nagy válasz-
tékban.

nélkül ne együnk levest!
Néhány csep elegendő.

HESZ GÉZA

I-ső Ipolysági
vegytisztító és gőzmosó intézete
és ruha festődéje

Elvállalok mindennemű urí, női és gyermekruhákat, asztal- és ágyszerítőt, csipke és tunisz függönyöket, valamint minden eszakiába vágó munkák

festését és tisztítását.

Fehérneműek a legnagyobb gond-
dal és szakértelemmel kezeltetnek.

3810. 1907. tkvi szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

A vámosmikolai kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Kádár Kálmán vámosmikolai ügyvéd által képviselt Monár Andrásné szül. Kelecsényi Eszter zalabai lakos végrehajthatók kérelme folytán Horváth Istvánné sz. Császár Zsuzsanna béli lakos végrehajrást szenvedett ellen 39 kor. 50 fill. tőke eddigi, valamint 16 kor. 70 fill. jelenlegi és a még felmerülő költségek kielégítése végett az árverést elrendelte.

Minek folytán Bélen a község házában 1907. évi október hó 21-ik napjának délelőtti 10 órajakor megtartandó nyilvános árveresen eladatni fog a következő ingatlan u. m.

1. I A béli 86 sztkjben A. f. 47 hrsz. 23 a. ö. i. sz. ház és udvar, mely tkvileg 420 □-ól térfogatu és közös a 23 b. ö. i. sz. ház udvarával, kikialtási ára 816 kor.

2. A béli 864 sztkjben A. f. 557. hrsz. 929 □-ól térfogatu szálló, kikialtási ára 28 kor.

Árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzül a kikialtási ár 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni,

avagy a bánatpénznek a bíróságnál förtéut elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Vámosmikolán, 1907. június 14.

Kraicz
kir. albiró

Eladó ház.

Korponán, a Fő-utca 1. sz. alatt levő 1 emeletes és 1 földszintes

ház,

50 méter hosszú és 40 méter széles épület, a melyben két üzlethelyiség és az emeletes házban egy urí lakás van,

szabadkézből tehermentesen eladó.

A házban két, mellékhelyiségek és nagy udvar van.

Az egyik üzlethelyiség különösen mészárszéknek igen alkalmas, mert régóta mészárszék van is benne.

A házzal együtt 20 hold föld is eladó.

Tudakozódhatni

Weisz Gyula mészárosnál
Korponán.

Iskolakönyvek

a helybeli róm. kat. iskolában, és a helybeli zsidó iskolában szükségesek,

iskola- és írószerek

valamennyi iskola növendékei részére, — nagy választékban, OLCSÓ ARBAN kaphatók

NEUMANN JAKAB könyv és papirkereskedésében, Ipolyságon a főtéren